

הנה ידיו הרהיג מאי האמן שליטא יאל מאוד ליבון הסעיט דתפלת וכל הידואה את דבריו ומתבונן
 בהם יכיר לו טובה אג שפתי את הסעיט דההיות נפלאה מתוך הקיץ הסעיט מטה האשונה ואחרונה
 וטם דבר את המציאות דה דבר קונע צרה וכל העוסק הסעיט זו יהיה לו תועלת גדולה מספרו וחי ספק
 ומי שיפין היטב דבריו קטרס צה, דיחיווהו ומפלגותו, יהיה שרע ממוסס רטיב. ותריל את כל טענות המבקרים דצה.

אלא שראית גפולי תורה מזרות שלפנינו שהראו דרך של "חגש אסור מהתורה" וק"ו בתפלת שהיה ידוע ביהמ"ד
 דמתך דזרות רבם שהתפלת נעוצ לעתיד לבא, ונפשות הספרי דזנות הידובה.
 ובין חצי המצות מטנה שלולכההיג רי יוסף אלו נאטרהצות אהב צל ודג דין התירו את המצות
 זכורה גפולי צולם נאחמו נעז צה הנה דקתיהם של ישראל השלם שמה קוטר והג"ה מדגכ טאב אולעניו, והדברי
 חים, צכ צדיקים אהרבה. אפרסמו קוטרס "מסרת מדוצה" לאסרם. והג"ה מדגכ פוד אולעניו צל ריסם שיש
 דאגם פאל דגה טו. ומאיק המתבם פריסמו קוטרס "דיטול מדוצה" שד תמהו אל האוסרים, ושהיי דחולין ג"ה טכ.
 וגפול יורה סימן ז' מחזיר שאין צה דגה טו - דתשכ כחמו. ועוד תמהו צליו שלא מצאנו בין דעמון כו שדרא דוצה
 אלו יק כולג שפך המצה לשמה ושהיא כו גפדו ולימה הם דיום שונם צמיז. ועוד תמהו אל האוסרים שאפילו
 וולף צל דאחר למטה של הלל האוסרים כתב וצל ולעז כו מאסו דדד חבל אשר לא שלום אבותנו וכו' ז"ל.
 [וע"ה שם המתנים משו מאוד מדגים חגים ודק התנו בשעת הדחק גפול לית דיחיו ומשפ של התב ספר וכו'.]

וה"י גפולים שפטיטו לכו משו יוגן שיתחבל התפלת דזמנינו, מה שלא היה דעם ישראל וגדולים דמתך זכות רבם.
 ואין צדיק ולעז דג"ל אצמ האענות נעז תפלת היפרבורא שהיו כל האענות נעזו עניני דקוטרס צה, ואלא מין הנה דדברי
 הג"ה ציב וולף צל דחולף דחלב, שצדיק הללם הוא מחמיר החידוש גרו ולי דג"ל אצמ האענות. וצה ענין של שקוצ
 הזנת של גזר תורה, ודרכיה.

ומאיק יש רבנים גפולם שולשים את תפלת היפרבורא. ולעזם הוא מני שהאדיה דהו דעם והואלי ימיון צה בתרגום דאסתר וכן
 דמדגשים [מחזיקים] שמתב נקרא פרעריא, דהו מחמיר שמתב עשין מפרבורא. וכה דחקי חים שהחזקן הוא היפרבורא, וכו' ומה
 ומה שהראשונים לא דללוה כהי טב הדמבן (במאת פכה פסק ד') שלא ילו, מחמיר שרן חלכט דגשו תפלת, והנה
 שובת דמאטוב. ודקוטרס צה דרה שט היה דחוק מדעוה דבז דמתך תקלמח היחזקלי וכל התקשטו נעז תרוב וצנא.
 [מה שחזר טב דעם דהי רמה דתהדין צל שיהו לי גיני חזקן לט, ושנים עשו תפלת, וק שתפלת אחז נה, ויחזר פאל. וצה צה
 אינו אמת. שהמין מתך דהי רמה יראה שהי רמה חילק לט בין חזקן "דלה" - שבו (ולא שמעו עולם ממון צדק) ושהו
 מדורה גפני של, דבין המזון "שלם" שמעו עולם התפלת, ואכילתו.]
 ואני אעז ראוי פל אהכני ראשי דין הדברים היגדלהם שדברו צה. ורובני כמן יק שבינו את טעמא דמי, וטעמא
 דמי, רפי תלוצה. ושלכנו שפ דהו לבון דתכה ודבריי התורה, ומין מקום דקטנות של עדיות מחזרות נאשה וכו' ואלו
 אולנאל דברים, ומחלקה דכיצו תה וכו' וכו'.

ולן למשה תנון טכ אחז יתרה דדחולת דתנו צה.
 ואחמם דתפלה שיהו שהיה החמיר יככה לחבר עוב חידוים חלוגים, ולכן ולכח את ישראל גמ דעאי מצות התורה.
 וכל ישראל יטו להוצי דתפלות עולמם ודבריה קרנם של התורה ופלאיה.

דאב גרלון מלצר

הנה ידידי הרה"ג מאיר הלמן שליט"א יגע מאוד בליבון הסוגיא דתכלת. וכל הרואה את דבריו ומתבונן בהם יכיר לו טובה, איך שפתח את הסוגיא בבהירות נפלאה מתוך היקף הסוגיא מש"ס ראשונים ואחרונים, וגם בירר את המציאות בכל דבר בנוגע לזה. וכל העוסק בסוגיא זו יהיה לו תועלת גדולה מספרו, בלי ספק. ומי שיעיין היטיב בדברי קונטרס זה, בראיותיו ותשובותיו, יראה שהכל מבוסס היטיב, ותיריך את כל טענות המפקפקים בזה.

אלא שראינו גדולי תורה מדורות שלפנינו שהראו דרך של "חדש אסור מהתורה". וק"ו בתכלת שהיה ידוע בישראל במשך דורות רבים שהתכלת נגזז לעתיד לבא, וכפשוטו הספרי בזאת הברכה.

ופוק חזי במצות מכונה, שכשרשכבה"ג רבי יוסף שאול נאטהזאהן אב"ד לבוב זצ"ל ובית דינו התירו את המצות מכונה, גדולי עולם נלחמו נגד זה, ה"ה רבותיהם של ישראל הג"מ שלמה קלוגר, והג"מ מרדכי זאב אוטינגא, והדברי חיים, זכר צדיקים לברכה. ופירסמו קונטרס "מסירת מודעה" לאסרם. והג"מ מרדכי זאב אוטינגא זצ"ל פירסם שם שיש בו גם פסול דכח כחו. ומאיך המתירים פירסמו קונטרס "ביטול מודעה" שבו תמהו על האוסרים, ושהרי בחולין דף טז. ובשו"ע יור"ד סימן ז', מבואר שאין בזה כח כחו - דנחשב ככחו. ועוד תמהו עליו שלא מצאנו דין דבעינן כח גברא במצה, אלא רק כתוב שצריך במצה לשמה, ושהלא כח גברא ולישמה הם דינים שונים זמ"ז. ועוד תמהו על האוסרים שאפילו לא באו לראות את המכונה למצות, אלא סמכו על דברי הסוחר בזה וכו' וכו'. והמו"ץ דלבוב ה"ה הג"מ זאב וולף זצ"ל לאחר שתמה שם בטעם האוסרים כתב ז"ל ולדעתי כי מאסו בדבר חדש אשר לא שערם אבותינו וכו' עכ"ל.

[וע"ש שגם המתירים חששו מאוד מדברים חדשים ורק התירו בשעת הדחק גדול בלית ברירא וכמש"כ שם הכתב סופר וכו'.]

וה"נ יש גדולים שפשיטא להו שלא יתכן שיתחדש התכלת בזמנינו, מה שלא היה בעם ישראל וגדוליהם במשך דורות רבים. ואין עיקר טעמם בגלל עצם הטענות נגד תכלת הפורפורה, שהרי כל הטענות נגדו תורצו בקונטרס זה, אלא מעין הנ"ל בדברי הג"מ זאב וולף זצ"ל המו"ץ דלבוב, שעיקר הטעם הוא מחמת החידוש שבו ולא בגלל עצם הטענות. וזה ענין של שיקול הדעת של דעת תורה, ודרכיה.

ומאיך יש רבנים גדולים שלובשים את תכלת הפורפורה. וטעמם הוא מפני שהראבי"ה הביא בשם ירושלמי [ומעין זה בתרגום אסתר וכן במדרשים] שמה שמוצאים שתכלת נקרא פורפורה, הוא מחמת שתכלת עשוי מפורפורה. וכ"ה במקור חיים שהחילזון הוא הפורפורה, וכו', ומה שהראשונים לא לבשוהו כבר כתב הרמב"ן (בשמות פכ"ח פסוק ב') שלא יכלו, מחמת שרק מלכים לבשו תכלת, והיה כמורד במלכות. ובקונטרס זה בירר שכן היה בחוקי מדינות רבות במשך תקופות הראשונים. וכל הקושיות נגדו תורצו, וכנ"ל.

[ומה שאחד כתב בשם היד רמ"ה בסנהדרין צ"א, שהיו ב' מיני חילזון בים, וששניהם עשו תכלת, רק שתכלת אחד כשר, ואחד פסול, עכ"ד. זה איננו אמת. שהמעין בתוך דברי היד רמ"ה יראה, שהיד רמ"ה חילק שם בין חילזון "דיבשה" - שבלול (ושלא שמענו שעושים ממנו צבע) ושבזו מדובר בגמ' שם, לבין חילזון "שבים" שממנו עושים תכלת, ואכמ"ל.]

ואני אינני ראוי כלל להכניס ראשי בין ההרים הגבוהים שדיברו בזה. ורצוני כאן רק שיבינו את טעמא דמר, וטעמא דמר, לפי הנלע"ד. ושיבינו שכ"ז הוא ליבון בהלכה ובדרכי התורה, ושאינו מקום לקטנות של עבירות חמורות דלשה"ר וכו', ואונאת דברים, ומחלוקת, וביזוי ת"ח וכו' וכו'.

ולכן למעשה הנכון שכל אחד ינהג כהוראת רבותיו.

ואחתום בתפלה, שיה"ר שהרה"ג המחבר יזכה לחבר עוד חיבורים חשובים, ללבן ולזכות את ישראל גם בשאר מצות התורה, ושכל ישראל יזכו להוושע בתשועת עולמים ובהרמת קרנם של התורה ועמליה.

זאב גרמון מאצב